

21e Fepto Annual Meeting and Conference

(Spanje, Santander, 14-18 april 2013, door: Jacomien Ilbrink-de Visser)

Begin april 2013 hebben Cécile Osse en ik als vertegenwoordiging van de VvP weer deelgenomen aan de jaarlijkse vergadering van de FEPTO. Dit jaar was het thema van de bijeenkomst: **'The Group and I'**.

In schrille tegenstelling tot andere jaren vond de conferentie dit keer plaats in een heel chique hotel en de locatie waar de workshops gegeven werden lag op 30 minuten loopafstand. Het restaurant waar geluncht en gedineerd werd, lag ook op 30 minuten loopafstand. De omgeving was prachtig, zee, strand en mooi lenteweer. Helaas maakte dat de verspreiding van de locaties ook, dat er minder saamhorigheid was dan andere jaren.

1. Workshops

De conferentie begon met een eenvoudige maar leuke opwarm oefening: de opdracht was dat mensen één voor één alfabetisch op hun landsnaam gingen staan en dat ze elkaar met een handklap begroetten, voordat ze zich in de rij voegden. Dus bijvoorbeeld Austria eerst en daarna Belgium. Dit zorgde voor heel wat hilariteit en mensen kregen de gelegenheid elkaar kort persoonlijk te begroeten. Een erg leuke, snelle oefening en een goede warm-up naar elkaar toe!

Zoals altijd werden we daarna ingedeeld in kleine groepjes. Spanje is het land van de grottekeningen en de rollen en taken, die voor de overleving van een stam, die in een dergelijke grot woonde, nodig waren, werden genomen als sociometrische keuzemogelijkheid voor de indeling van de kleine groepjes. Dit paste ook heel mooi bij het thema van de bijeenkomst: 'The Group and I'. De stamoudsten, 'the founding members' werden gevraagd als boegbeeld van een rol en konden sociometrisch gekozen worden.

Zo was er een groep die het koken als taak had, een groep kleermakers, zeeverkenner, jagers, sjamanen, instrumentmakers etc. De groep die ik koos had tot taak het vuur te bewaken. Tja, en als je vuur kiest, ga je vuur krijgen, maar daar werd ik mij pas later van bewust. Ik had het kunnen weten, want zo is het bij psychodrama: alles wat je introduceert komt een keer als een boemerang terug!

Het begon al met het leiderschap: er was eerst een kleine brainstorm-ronde waarin een ieder vertelde waarom die deze groep gekozen had. Dit formerende deel van het groepsproces ging heel goed, we zaten er snel helemaal in, waren goed opgewarmd en enthousiast over de samenstelling van onze groep. Toen was de opdracht dat één iemand van de groep zou vertellen wat onze groep bedacht had. Er werd voorgesteld dat een ander dan 'de stamouder' van onze groep onze presentatie zou houden en dat werd door een groot deel van de groepsleden niet in dank afgenomen. In feite is deze eerste vertrouwensbreuk altijd blijven spelen in onze groep. Waanzinnig interessant hoe dit groepsdynamische proces toch telkens weer volgens het boekje gaat.

Uiteindelijk heeft 'de stamouder' die ons thema representeerde, wel zelf de presentatie gegeven, wat de indruk gaf dat er ook leiding was en de norm gezet was. Dit zorgde voor een tweede vertrouwensbreuk, want vooral de nieuwkomers bij de FEPTO waren ervan overtuigd dat we een leider hadden. Het bleek echter al snel dat dit slechts een aanname was en dat we een groep van gelijken waren, waarin niemand de leiding had of nam. Dit gedeelte van het groepsproces duurde vanwege alle onduidelijkheid vrij lang en het nam heel wat vuur of wel 'storming', voordat we uit de normerende fase kwamen. Uiteindelijk hebben we besloten een facilitator voor het bewaken van het proces aan te stellen, waardoor het groepsproces productiever werd. Toch zijn we nooit echt goed in het uitvoerende gedeelte ('performing') van het groepsproces terecht gekomen: er bleven telkens stormen opduiken. De groep kwam 5x samen en tegen het einde van de voorlaatste keer liep iemand kwaad weg, die ook niet meer terugkwam. Dit is voor mij een zeer graverend punt: je kunt alleen conflicten uitwerken als iemand in de relatie blijft en het proces aangaat. Hiervan

weglopen is, mijns inziens een psychodramatist onwaardig.

In de laatste bijeenkomst mag ik facilitator zijn en om ook te kunnen oogsten van de ervaring breng ik door middel van een doelgerichte oefening structuur aan. Ik vraag de groepsleden achter hun stoel te gaan staan en te innerlijk reflecteren over wat deze bijeenkomsten voor hun persoonlijk betekend hebben. Vervolgens vraag ik ze een stapje achteruit te doen en te reflecteren over wat dit betekent voor psychodrama en dan nog een stapje achteruit te doen en na te denken over wat dit betekent voor de FEPTO. Zo nemen we de oogst van deze groep mee naar de plenaire groep.

Ook in de grote groep blijkt dat het groepsproces in alle kleine deelgroepen weer hevig is geweest. Sommige peer-groepen zijn wel eerder uit de storm gekomen dan anderen en hebben constructief werk kunnen verzetten. De vraag rijst echter of een dergelijke vorm van elkaar ontmoeten in ongeleide peer-groepen nog wel zo zinvol is. Zouden we onze tijd niet beter kunnen gebruiken om met z'n allen na te denken over de toekomst van psychodrama in Europa? Ik hoor een aantal Duitse collega morren dat ze dit echt anders willen en aangezien de FEPTO over 2 jaar in Duitsland plaatsvindt, verwacht ik wel dat de bijeenkomst in de toekomst in een andere vorm gegoten zal worden.

2. Ledenvergadering

Na deze enerverende groepsprocessen, vindt aansluitend de ledenvergadering plaats. Er is weer een presentatie-markt geweest, waar gegadigden voor het lidmaatschap zich kunnen presenteren en er gelegenheid is tot het stellen van vragen. Dit jaar presenteerde de NBES zich en het verheugt ons, dat zij door de vergadering zijn aangenomen als nieuw lid bij de FEPTO. Gefeliciteerd!

Dit jaar zijn alle instituten die zich hebben gepresenteerd met grote meerderheid van stemmen aangenomen. Het lijkt of deze procedure beter werkt dan voorheen, waarbij soms instituten werden afgewezen. Dit was onbegrijpelijk,

want voordat instituten zich mogen presenteren, worden ze uitvoerig doorgelicht en moeten ze aan strenge voorwaarden voldoen. Wel blijkt de klachtenprocedure onduidelijk, maar ook hier wordt hard aan gewerkt door de ethische commissie. Het is zeker zo dat de FEPTO met een professionaliseringsslag bezig is en ik heb het volste vertrouwen in het enthousiaste nieuwe bestuur onder leiding van Edwardo Verdú en Leandra Perrotta.

Onze vertegenwoordiging bij de FEPTO blijft belangrijk en niet alleen vanwege onze onafhankelijke positie inzake opleidingsinstituten. Zo komt er ineens een voorstel voorbij om opleidingen psychodrama te verkorten naar 3 jaar, zodat in sommige landen psychodrama aan de universiteit mogelijk gemaakt kan worden. Geldt dit dan alleen voor opleidingen aan een universiteit? Dit lijkt een goede zaak, maar wat zijn de gevolgen voor Nederland en België? In Nederland heeft men ervoor gestreden om opleidingen 4-jarig te maken, zodat psychodrama als psychotherapeutische richting aangemerkt kan worden voor bijvoorbeeld het ECP. Dit blijft toch wel een moeilijke kwestie: wat nodig is voor het ene land kan het tegengestelde zijn van wat nodig is voor het andere land. Als ik later hierover met Melinda Ashley uit Noorwegen spreek, zegt zij bovendien dat in het verleden telkens weer gebleken is, dat een 3-jarige opleiding psychodrama in de meeste gevallen niet genoeg is, vanwege het persoonlijke proces dat plaatsvindt. Wat is wijsheid? Uiteindelijk stemmen de leden voor het verkorten van een opleiding psychodrama aan de universiteit, maar het hangt in de lucht dat hierover het laatste woord zeker nog niet gesproken is.

Wij kijken terug op een intensieve bijeenkomst. Het leuke vind ik altijd toch ook te ontdekken dat de opvattingen wat psychodrama is in verschillende landen zo verschillend geïnterpreteerd wordt en dat voor dat land dan als 'waar' wordt aangenomen. Naar mijn mening is het zeer gezond om kennis te maken hoe psychodrama in andere landen gehanteerd wordt: je kunt er zelf wel een andere norm op nahouden, maar het heeft zeker een relativiserende werking. Uiteindelijk heeft dit mij gebracht meer open te staan voor andere werkvormen en een meer beschouwende houding aan te nemen. Meer dan is eens is mij, tot mijn verbazing ook, gebleken dat deze andere werkwijzen even goed kunnen werken

als wat ik altijd dacht hoe psychodrama uitgevoerd moest worden. De basishouding van het centraal stellen van de protagonist, die in actie laat zien wat er van binnen leeft, blijft naar mijn mening het meest wezenlijke en het komt ook telkens weer terug in alle werkvormen van psychodrama in alle landen.